

meu?

ENTRESETMANA

MANUEL CUYÀS

Ricard Salvat, mestre

un Philip Roth compassiu, un Faulkner menor, però és que això ja és molt!

Si encara no has llegit res de la senyora que acabarà pispant el Nobel als seus col·legues masculins, comença per qualsevol dels seus títols. Alfaguara està desenterrant el tresor (que Lumen ja va fer amb *A media luz*). *La hija del sepultero* (2008), *Mama* (2009) i aquest any *Infíel* i *Ave del paraíso*.

Anem a les novetats que ara publica Alfaguara. *Infíel. Historias de transgresión* (2001) és una recopilació de narracions –micronovel·les, segons la mateixa autora– que ha anat publicant en diverses publicacions les dues últimes dècades. Llastra la amplitud del llibre: 21 relats. I això fa que, a estones, el perill de la rutina t'assalti mentre llegeixes. Però si *Fea*, *Amante*, *Infíel* o *Idilio en Manhattan* no són obres mestres estan tan a prop que de fet és igual. *Ave del Paraíso* (2009) és una novel·la, i aquí la Oates es fica a la seva piscina de tequila, sucre, sal i vinagre i fa el que vol amb nosaltres. Té tant talent com ofici i així ens atrapa amb magnetisme i solvència. *Ave del Paraíso* incideix en la idea que la violència i la traïció ens defineixen com a individus, tant si ets víctima, com si ets culpable o espectador. Zoe Kruller, jove mare i cantant de *bluegrass* és assassinada a la petita (i inventada) població de Sparta. Les sospites cauen damunt el seu amant, l'adúlter Eddy Diehl, i el seu marit, Delray Kruller. Al relat ho narren les veus dels fills de la traïció, Krista Diehl i Aaron Kruller. Ells dos s'internen als pantans més fascinants de l'erotisme, la violència, la tragèdia i la felicitat amagada als mateixos envasos, els mateixos records, els mateixos sentiments. I en el ball, acabes enamorat de la Bèstia, hipnotitzat per la Bella i especialment fascinat per qui toca el vals macabre. És l'Oates que t'espera fent botar la seva pilota de bàsquet i dirigint-la cap a la teva carona desprevinguda. *

Dilluns al vespre vaig entrar al Teatre Romea amb una gran il·lusió perquè s'hi celebrava una sessió d'homenatge a Ricard Salvat. Salvat: el millor professor de la meua vida.

Una colla d'amics de Ricard Salvat han organitzat aquest novembre un seguit d'actes per recordar la figura del dramaturg, narrador i professor mort el març de l'any passat als 74 anys víctima d'un vessament cerebral. Pel meu gust, el programa se centra massa en el dramaturg i massa poc en les altres dimensions del personatge. No hauria sobrat incidir en la de professor universitari en les disciplines d'història i teoria de l'art o d'història de la literatura i el teatre. Els organitzadors haurien trobat alumnes agraïts a dotzenes que haurien pogut explicar que als anys setanta, a la Facultat de Lletres de la Universitat de Barcelona no hi havia cap professor que obrís més camins a l'intel·lecte, que fos més suggeridor, més provocador, més savi. I això que en aquella universitat, en aquella facultat i més en concret en el departament d'Història de l'Art que dirigia Santiago Alcolea hi havia professors de la talla, gran talla, de Miquel Porter, Oriol Martorell, Alexandre Cirici, Frederic Pau Verrié, o uns joveníssims Francesc Fontbona, Daniel Gi-

ralt-Miracle i Jordi Llovet. Material de primera, entre el consolidat i el que acabaria consolidant-se.

Salvat no seguia un programa. I si el seguia, no ens el va anunciar mai. Arribava a classe i aquell dia tant podia parlar-nos de la tragèdia grega com de l'ètica segons el cànon establert per Bertolt Brecht a *Vida de Galileu*, com del poeta Foix de Sarrià com de l'última pel·lícula de Truffaut, de Chabrol, de Bergman o de Bardem. Tot això podia semblar desmanegat i atrabiliari, però al final sempre resultava que Chabrol lligava amb la tragèdia grega o que la pel·lícula més comercial de Bardem, amb la Sara Montiel de cartell, tenia a veure amb Brecht i el possibilisme de Galileu. Hi havia alumnes tan fascinats per Salvat que a l'estiu el seguien fins a la Universitat Catalana de Prada de Conflent, on també feia classes. Un any hi reunia els caps de brot de l'anomenat art conceptual –Garcia Sevilla, Muntadas, Carles Santos...– perquè des de la distància es barallessin amb Antoni Tàpies, que picava l'ham i entrava en la brega, i un altre any es presentava amb la seva companyia teatral perquè recités *La pell de brau* al gimnàs del Lycée Renouvier. Aquell any, 1973, Salvat va saber que prop de Prada, a Cornellà de Conflent, Ambrosi Carrion

es moria al llit de casa seva i va portar la companyia a l'habitació del moribund perquè hi recités els versos d'Espriu. Salvat sabia la importància de l'exiliat Ambrosi Carrion, i tant si la sabia. Salvat ho sabia tot.

Els alumnes quedàvem parats que aquell professor que teníem per tan documentat i amè rebés tantes invectives portes enfora de la universitat i també portes endins. L'espectacle de dilluns al Romea es va centrar molt en aquest Salvat incomprès. La funció va començar amb un fragment d'*Insults al públic*, l'obra de Peter Handke que Salvat va dirigir amb gran escàndol en aquell mateix teatre, i després va derivar en una mena d'"insults" o més aviat imprecacions contra els que en vida de Salvat li van posar el dit a l'ull o li van negar el pa i la sal. Massa imprecacions i massa amargor. L'obra i el pensament de Salvat se sustenten per si sols i per mèrits propis. D'acord que ell era mestre de planys, però no cal superar els mestres en tot. Hi ha judicis agressius que més val ignorar, que no cal airejar perquè no valen res. La millor demostració del record que Salvat ha deixat i la influència que ha exercit és la quantitat de gent que va pujar a l'escenari i va omplir el Romea, el teatre que ell va evitar que es convertís en un pàrquing. *

MOTACIONS

MÀRIUS SERRA

Lligres?

Busqueu a sant Google omnipotent aquestes paraules: *lligres* i *tigrons*. Si el teniu configurat en català la totpoderosa eina internàutica, sempre tan considerada i atent, us replicarà: "Potser volíeu buscar: *Llibres* i *cigrons*". Doncs no, senyor Google. M'agraden molt els llibres i els cigrons, però ara buscava un parell d'animalons. Perquè el Termcat acaba d'admetre a la seva sala d'espera dels mots els *lligres* i els *tigrons*, l'adaptació catalana dels termes anglesos *liger* (que designa el felí fill de lleó mascle i tigressa) i *tiglon* (fill de tigre mascle i lleona). Són dues bestioles que probablement no agradaran gaire als amants de la puresa racial, però ja se sap que els mamífers tendeixen a acoblar-se entre ells sense escarafalls de cap mena.

A més, segons els resultats de les crucials eleccions d'aquest diumenge, aquestes dues bestioles peludes podrien ser les noves mascotes de Catalunya. Ni gats ni rucs. Ara és l'hora, catalans, dels *lligres* i dels *tigrons*. Ratllats com els tigres i peluts com els lleons. Això voldria dir que no renunciem a la diversitat de pells i pelatges però tampoc a la força felina necessària perquè aquest país continuï sent un país. *

L'ULL DE L'AGULLA
DANIEL BOADA

Em vaig passar la joventut lluitant contra la dictadura per aconseguir la llibertat, la democràcia i les eleccions lliures, per ara poder abstenir-me!

